

Η παραγωγή χιουμοριστικών μηνυμάτων μέσω του γλωσσικού και του οπτικού κώδικα στις γελοιογραφίες

Βίλλυ Τσάκωνα
villytsa@otenet.gr

Η γελοιογραφία αποτελεί προτυπικό χιουμοριστικό είδος, για την παραγωγή του οποίου επιστρατεύονται κατά κανόνα και η γλώσσα και η εικόνα. Μετά από μια σύντομη παρουσίαση των βασικών εννοιών και θέσεων της θεωρίας για το χιούμορ, και μέσα από την ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων, θα συζητηθούν τα εξής θέματα:

- Η παραγωγή χιουμοριστικών μηνυμάτων γίνεται άλλοτε μέσω του γλωσσικού κώδικα μόνο άλλοτε μόνο μέσω του οπτικού κώδικα και άλλοτε μέσω της συνέργειας των δύο. Στην τελευταία περίπτωση, ο ένας κώδικας μπορεί να συμπληρώνει τη σημασία που παράγεται από τον άλλον ή να αντιτίθεται σε αυτή.
- Τα χιουμοριστικά μηνύματα τα οποία παράγονται από μία και μόνη γελοιογραφία μπορεί να είναι περισσότερα του ενός, γεγονός που καθιστά τις γελοιογραφίες λιγότερο εύληπτο και προσιτό στο ευρύ κοινό είδος από ό,τι συνήθως θεωρείται.
- Τα χιουμοριστικά μηνύματα προϋποθέτουν και βασίζονται σε ευρέως διαδεδομένες και αναγνωρίσιμες ιδέες, αξίες, πεποιθήσεις και στερεότυπα. Επομένως, ο «ανατρεπτικός» χαρακτήρας ο οποίος συνήθως αποδίδεται στις γελοιογραφίες φαίνεται να συνιστά περισσότερο στερεοτυπική αξιολόγηση του είδους παρά συστατικό γνώρισμα το οποίο επιβεβαιώνεται από τη σημειωτική του ανάλυση.

Τέλος, μέσα από την ανάλυση των παραδειγμάτων, θα φανεί επίσης πώς για την παραγωγή χιούμορ συχνά χρησιμοποιούνται οπτικές μεταφορές, αναχρονισμοί και διακειμενικές αναφορές, καθώς και πώς οι δύο κώδικες ενίοτε αξιοποιούνται για την απεικόνιση του επιτονισμού και των συναισθημάτων των χαρακτήρων που εμφανίζονται σε τέτοιους είδους πολυτροπικά κείμενα.